

Sakspapir

Hensikt

Studentparlamentet ved Høgskulen i Volda ønsker å vise sin støtte til SAIHs arbeid for rettferdig finansiering av høyere utdanning globalt.

Bakgrunn

Høyere utdanning er en menneskerett og et viktig verktøy på veien for demokrati, menneskerettigheter og et likeverdig samfunn. Universiteter og høyere utdanningsinstitusjoner er forum hvor unge mennesker kan tenke kritisk, utfordre etablerte systemer og meninger, kjempe mot urett i sine samfunn og samtidig et sted hvor man kan finne seg selv. At flere får tilgang til høyere utdanning, er bra for enkeltindividene som får bedre fremtidsutsikter, men også for samfunnet som helhet siden vi da står bedre rustet til å løse de utfordringer verden står ovenfor.

I store deler av verden kreves det høye skolepenger for å studere, og høyere utdanning blir i praksis kun en mulighet for de rikeste og det mindretallet av studenter som er kvalifisert for å motta stipend. Det kan ikke vi som storsamfunn ta oss råd til. Vi trenger alle stemmer med. For at alle skal få mulighet til tilgang på høyere utdanning, kan vi ikke ha en høyere utdanningssektor som skal tjene penger på sine studenter gjennom skolepenger. Dette undergraver retten til høyere utdanning, viderefører barrierer og har en ekskluderende effekt. Høyere utdanning må være gratis og offentlig finansiert.

I 2023 rapporterte Tax Justice Network at lavinntektsland mistet om lag 505 milliarder kroner (47 milliarder dollar) i tapte skatteinntekter.¹ Dette er penger tapt som kunne bli brukt til finansiering av høyere utdanning og dermed minsket de negative effektene for studenter grunnet høye skolepenger. Flere land i det globale sør gir uttrykk for frustrasjon over nødvendigheten av å overholde standarder som ikke er tilstrekkelig tilpasset deres spesifikke utfordringer og markedsforhold, uten at de samtidig har reell innflytelse i utformingen av disse standardene. Retningslinjene standardisert av OECD er med på å opprettholde koloniale strukturer ettersom noen få rike land definerer reglene for resten av verden.

For å sikre at høyere utdanning er tilgjengelig for alle, må nasjonalstater verden over ha tilstrekkelige midler i sine nasjonalbudsjett, slik at beslutningstakere i egne land har mulighet til å prioritere mer penger til høyere utdanning. Opprettelse av en skattekonvensjon under FN, kan bidra til nettopp dette. På lengre sikt kan en slik skattekonvensjon ta høyde for utfordringer knyttet til den økte privatiseringen av høyere utdanning internasjonalt, med mål om å skape bedre vilkår for finansiering av høyere utdanning.

¹ [The State of Tax Justice 2023 - Tax Justice Network](#)

Resolusjon

Høyere utdanning skal finansieres av ~~høye studieavgifter~~ rettferdige skattesystemer

I Norge nyter vi godt av å ha rettferdige skattesystemer, og derfor gratis utdanning. Samtidig så vi at gratisprinsippet i Norge også ble rokket ved våren 2023. Privatisering av høyere utdanning er en global trend. I store deler av verden kreves det høye skolepenger for å studere, og da blir høyere utdanning kun en mulighet for de aller rikeste og de som er kvalifisert for å motta stipend.

Tilgang til høyere utdanning er både en menneskerett i seg selv, men også et viktig verktøy på veien for demokrati, menneskerettigheter og et likeverdig samfunn. På utdanningsinstitusjonene utvikles kunnskap, forskning og kompetanse som trengs for å videreutvikle demokratiske samfunn og rettferdige samfunn. Høyere utdanning er både bra for enkeltindividenes fremtidsutsikter, men og for samfunnet som helhet.

Hvis alle skal få mulighet og tilgang til en inkluderende høyere utdanning, kan vi ikke ha en høyere utdanningssektor som skal tjene penger på sine studenter gjennom skolepenger. Dette viderefører barrierer og har en ekskluderende effekt. Høyere utdanning må være gratis og finansiert av rettferdige skattesystemer.

En skattekonvensjon under FN med formål om en rettferdig internasjonal skattepolitikk er en tydelig løsning på veien for bedre vilkår i finansiering av høyere utdanning internasjonalt. Nå har Norge muligheten til å ta del i dette arbeidet, og bidra til at omfordelingen av verdens goder er mer rettferdig.

Studentparlamentet ved Høgskulen i Volda:

- Mener at høyere utdanning globalt skal finansieres av rettferdige skattesystemer, ikke høye skolepenger.
- Støtter SAIH i deres arbeid for en skattekonvensjon i FN.
 - **Alternativt:** Støtter en skattekonvensjon under FN som kan bidra til rettferdige skattesystemer og bedre finansiering av høyere utdanning.